

ÖSSZEFOGLALÁS

Sikerorientált világunkban nem mindegy, hogyan lehet rendes napi munkával eredményt elérni. Bár az angol nyelv kedvelt tárgya a diákoknak, mégis meg kell küzdeni az előrehaladásért. Egy világos struktúrájú iskolában, közös platformon dolgozó szaktanárok képesek motiválni az ifjúságot, hogy ők is készüljenek az órákra. Ezért ebben a szakértői jelentésben szólunk az angol nyelvi munkaközösségről, a technikai felszereltségről, a nyelvek közti kapcsolatokról, az érettségi vizsga mutatóiról. A *Hogyan tovább?* is kiolvasható a sorokból.

BEVEZETÉS

Az angol tantárgy oktatásának vizsgálata a feltételrendszer és az eredmények tükrében az Árpád Gimnáziumban (Tatabánya, Fő tér 1.)

A vizsgálat időrendisége: 2007 január 8- február 15.

Az iskolalátogatás napjai: január 16 és 30.

Vizsgálati módszerek

Az információ begyűjtése írásbeli anyagokból iskolai szinten:

- a vizsgálat lefolytatásához szükséges dokumentumok előzetes tanulmányozása;
- tájékozódás az iskola múltjáról a helyszínen;
- az iskola programjának áttekintése és értékelése a nyelvoktatás szempontjából;
- a beiskolázással kapcsolatos tudnivalók feltérképezése (*Beiskolázási tájékoztató*);
- az iskola bejárása (a tantermek, tanári szoba, könyvtár, iroda, stb. megtekintése).

A szakmai anyagok (angol nyelvoktatás) végigolvasása és értékelése:

- tanmenetek áttekintése;
- mintavétel tanulói füzetekből és tesztekben;
- érettségi jegyzőkönyvekből az angol nyelvre vonatkozó megjegyzések kiírása;
- az érettségi eredmények statisztikájának elemzése;
- a versenyeredmények összevetése, versenyfelhívás az iskola fennállásának 60. évfordulója alkalmából.

A vizsgálat során használt eszközök

- a papírformában meglévő iskolai dokumentáció;
- az elektronikusan tárolt dokumentáció (laptop használata);
- az angoltanításhoz szükséges (könyvtári) könyvek;
- az iskolai életet, versenyeredményeket dokumentáló fényképek;

Óralátogatás és annak elemzése.

Megbeszélések folytatása

- Kovács Miklós igazgató úrral tájékozódás végett;
- a munkaközösség-vezetővel az angol nyelvoktatás helyzetéről, eredményeiről, gondjairól, perspektívájáról az általa készített beszámoló alapján;
- az angol munkaközösség 7 tagjával egyénenként vagy kettesével ugyanebben a témában;
- a könyvtáros tanárnővel az angolkönyvekkel való ellátottság kérdéséről;
- óraelemzés a tanárral, az igazgató helyettessel és a munkaközösség-vezetővel.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Helyzetelemzés	4
2. A szakmai ellenőrzés célja	5
3. Alkalmazott módszerek	5
4. Elemzés	6
5. Következtetések	13
6. Javaslatok	14
7. Mellékletek	15

1. HELYZETELEMZÉS

Az Árpád Gimnázium (Tatabánya, Fő tér 1.) 6 évfolyamos és 4 évfolyamos gimnáziumi osztályokkal működik. Az iskolai program fontos helyet szán a nyelvoktatásnak. Legtöbbször az angol és német nyelvet választják, de az utóbbi években már a francia is belépett, s ez után tervezték be az olasz nyelv indítását a 2006-2007-es tanévben.

A vizsgált időszak a 2001-2002-től 2005-2006-ig húzódó tanévek. Eme szakasz elején az angolnyelvoktatás még személyi gondokkal küzdött. Az angoltanárok egy része csak jött és ment, azaz huzamosabb ideig nem tanított az iskolában. A nyelvoktatás helyzete nem volt megnyugtató, éppen ezért a minőségbiztosítás terén ez volt az egyetlen szaktárgy, melyre mind a tanulók, mind a szülők számára kiadott kérdőíven rákérdeztek.

A nyelvoktatási eredmények mérhetősége leginkább az érettségik tükrében valósult meg, mivel az új, kétszintű érettségi rendszer ebben az elmúlt szakaszban került bevezetésre. Ugyanakkor a nyelvvizsgák rendszere is megváltozott. Ezért ezt a témát érdemes több oldalról is tanulmányozni.

Az iskolavezetés hozzáállása a nyelvoktatáshoz igen pozitív. A kölcsönös megbeszélések és meglátások révén rugalmasan alakítják a nyelvi profilt, amikor arra szükség van.

2. A SZAKMAI ELLENŐRZÉS CÉLJA

A szakértői jelentés az „angol nyelv” tantárgy oktatásának feltételrendszerét és eredményeit vizsgálja.

3. ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

Vizsgálati módszerek

Az információ begyűjtése írásbeli anyagokból iskolai szinten

A dokumentumok előzetes tanulmányozása lehetővé tette a tényszerű információ összegyűjtését. Számomra döntő volt az iskola programjának áttekintése. A nyelvoktatás szempontjából határozottan értékelem a benne foglalt koncepciót. Ezen belül az angolnyelvoktatás helye és súlya igen jelentős. Helyes, hogy emellett a többi idegen nyelv oktatását is szorgalmazzák. Kitűnő párosításnak bizonyult az első idegen nyelvként tanított német mellett az angol második idegen nyelvként való megerősödése. A *Beiskolázási tájékoztató* is segített feltérképezni a honnan - hová vezető utat.

Az iskolaépület bejárása fizikailag (a tantermek, tanári szoba, könyvtár, iroda, büfé, stb. megtekintése), a tanulók mozgása a szünetekben.

Az angol nyelvoktatás terén a szakmai anyagok tanulmányozása

Tanári részről a tanmenetek, a diákok részéről a tanulói füzetek és tesztek, iskolai szinten az érettségi jegyzőkönyvek és a statisztika áttekintése; a versenyeredmények összevetése.

A vizsgálat során használt eszközök között a papírformában meglévő iskolai dokumentáció mellett szerepelt az elektronikusan tárolt dokumentáció (laptop használata); az angoltanításhoz szükséges (könyvtári) könyvek; az iskolai életet, versenyeredményeket dokumentáló fényképek.

Az óralátogatás megmutatta a diákok valós, pozitív hozzáállását az angoltanuláshoz.

A konstruktív légkörben lefolytatott *megbeszélések* az igazgató úrral, a munkaközösség-vezetővel és az angoltanárokkal, a könyvtárossal, az óraelemzés során az érintettekkel – mind továbbsegítették a folyó munkába való betekintést, a teendők sorrendbe állítását, a döntések előkészítését.

4. ELEMZÉS

4.1 Az angol tantárgy oktatásának feltételrendszere és eredményei

A humánerőforrás

A tanárok végzettsége, képzése, továbbképzésük

Az Árpád Gimnáziumban 9 angoltanár dolgozik. Mindegyikőjük rendelkezik angoltanári végzettséggel, néhányan most fejezik be a középiskolai tanári képzést nyújtó szakot egyetemeken. Ketten gyesen vannak. Helyettük másik két tanárt alkalmaznak.

A továbbképzési lehetőségek közül legtöbben a kétszintű érettségire felkészítő 45 órás akkreditált tanfolyamot vették igénybe. Ezen kívül van köztük olyan tanár is, aki érettségi elnöki megbízásnak is eleget tud tenni, illetve aki emelt szintű angol nyelvi érettségén is vizsgáztató. Kedvelt az Oxford University Press magyarországi képviselete által szervezett 30 pontos akkreditált módszertani tanfolyam.

Kimutatást készítettem az angoltanárok végzettségéről és továbbképzéseikben való részvételükről. (Lásd 1. sz. melléklet)

Ez a táblázat megmutatja azt az egészséges tendenciát, hogy a főiskolát végzett angoltanárok egyetemi képzést nyerjenek. Gimnáziumban dolgozó tanárok számára ez természetes igény. A 9 fő közül háromnak van eleve egyetemi végzettsége, négyen most fejezik be tanulmányaikat a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, illetve a Pécsi Tudományegyetemen. Egy gyesen lévő tanár és egy helyettes tanár főiskolai végzettséggel rendelkezik. Tulajdonképpen, mivel az iskolában 6 évfolyamos osztály is működik, ezért kedvező, hogy egyesek módszertani tanulmányaik során ezzel a korcsoporttal is foglalkoztak. A továbbképzések másik irányultsága az új, kétszintű érettségi felé mutat. Ez is egy egészséges tendencia, mert az utóbbi néhány évben ezen a téren történtek a legnagyobb változások. Így határozottan értékeljük a tanárok eme érdeklődését és azt, hogy rászánták idejüket és energiájukat. Az eredmények igazolták a befektetést. Kedvezőnek tartom, hogy egy tanár az érettségi elnöki tanfolyamot is elvégezte. Ilyen irányú gyakorlati tapasztalata szélesíti látókörét, s törzsiskolájában át tudja adni tapasztalatait.

A munkaközösség-vezető pontosan ellátja a megbízatásával kapcsolatos teendőket. Nagyon jó közösségi szellem alakult ki az angolosok között. Kölcsönösen segítik egymást. Közösén gyarapítják a szertárukat. Figyelemreméltó, hogy mindenkinek kialakult valamilyen kedvenc területe az angolnyelvtanításon belül (a fiatalabb korosztály, nyelvtantanítás, kultúráközvetítés, internetes lehetőségek kipróbálása, stb.). Ezt érdemes egymás között is tudatosítani. A kollegák második, esetleg harmadik szakjuk révén igen színes palettát alkotnak, így mindegyikőjüknek van

még egy sajátos többlete, amit szintén hasznosítani tud az angoloroktatáson belül. Jó lenne, ha akadna köztük német szakos is, de ilyen képesítésű jelenleg nincs.

Az iskola programjában a nyelvtanítás fontos helyet foglal el. A városi munkamegosztásban úgy alakult, hogy az Árpád Gimnáziumban hat és négy évfolyamos gimnáziumi osztályok működnek. A változatos nyelvi ajánlatot is szem előtt tartják. Ennek alapján az angol is lehet mind első, mind második idegen nyelv. Fontos, hogy a tanárok jó stratégiát kövessenek a különböző nyelvek tanításában. Régebben a környéken éltek olyanok, akiknek német volt az anyanyelve. Ma már azonban nem igen vannak ilyenek a fiatalok között. 3-4 évvel ezelőtt még szlovák nyelvű szakkört is lehetett működtetni. Ma már az angol iránt mutatkozik meg számszerűen a legnagyobb érdeklődés. De az angol és német jól megférnek egymás mellett, mert az iskola szerkezetét a nyelvek elosztása szerint igen logikusan alakították ki, s ez a rendszer jól működik. Az angoltanárok úgy találják, hogy igen eredményesen lehet dolgozni az angolt második idegen nyelvként tanuló diákokkal, akik a német példáján már megtanulták, hogyan lehet egy idegen nyelvet elsajátítani. Az angol nyelv oktatásához készült tanterv szakszerű, és a tanárok ennek alapján állították össze tanmeneteiket.

Az iskola nyelvtanítási programja változatos lehetőségeket biztosít a tanulóknak. Ezek:

- angol nyelv 6 évfolyamos osztályban (12 éves korban történő beiskolázásnál);
- angol nyelv 4 évfolyamos gimnáziumban (14 éves korban történő beiskolázásnál);
- angol nyelv 1. idegen nyelvként (14-18 éves korig azoknál, akik az általános iskolában tanult nyelvet folytatják a gimnáziumban);
- angol nyelv 2. idegen nyelvként (pl. a 6 évfolyamos osztályokban, ahol német az első nyelv);
- angol nyelv a fakultációban (11. , 12. évfolyam)
- szinten tartó angol (azok számára, akik letették a nyelvvizsgát vagy az előrehozott érettségit);
- közép vagy emelt szintű érettségire felkészítő csoportok;
- szakköri foglalkozások;
- felzárkóztató program.

Így a legjobbak számára is nyílik nem is egy lehetőség tudásuk gyarapítására, viszont a lemaradókat is pártfogolják, azonkívül a speciális érdeklődésűeket is szívesen látják a szakkörben..

Az angol nyelvet tanuló létszáma évfolyamonként és nyelvtanítási típusonként a 2005-2006 tanévben megtekinthető a 2. sz. Mellékletben.

A nyelvi formációk a következőképpen alakultak:

Az „A” osztályokban az első idegen nyelv német.

A „B” osztályok első idegen nyelve az angol.

A „C” osztályok egyik fele emelt óraszámú matematikát tanul, a másik fele pedig általános tantervű.

A „D” osztályok egyik fele emelt óraszámú német nyelvet tanul, a másik fele pedig általános tantervű.

Az általános tantervű osztályokban a diákok az angol nyelvet akár első, akár második idegen nyelvként is tanulhatják. Ezen szándékukat a gimnáziumba való jelentkezéskor (tehát 8. osztályban) jelzik. Általában ez így realizálódik. Például, a 11.D osztályban mindenki németet tanul emelt óraszámú, a 10.C-ben viszont csak 18 tanuló választotta a németet, az általános tantervű csoport első idegen nyelve viszont az angol.

Fakultációra elsősorban azok járnak, akik szeretik az angolt, és megbízható nyelvtudást akarnak szerezni.

A szinten tartó órákon azok vesznek részt, akik már rendelkeznek a kétszintű érettségi rendszerben letett vizsgával angol nyelvből, és tudásukat meg akarják őrizni.

Emelt szintű (heti 5 órás) képzés ebben a tanévben angol nyelvből nem volt.

Minden évben van érettségi előkészítő közép szintre (emelt szintre csak kellő igény esetén indítanak csoportot).

A szakkörben az érdeklődő tanulók vesznek részt, általában 7-8. évfolyamon.

A felzárkóztató programra leginkább az alsóbb évfolyamokon van szükség (7., esetleg még 9. osztályban).

Összehasonlítás végett a 2. sz. Mellékletben megtekinthető

Az angol nyelvet tanulók létszáma évfolyamonként és nyelvtanítási típusonként a 2006-2007 tanévben.

4.2 A tárgyi / technikai feltételek az iskolában és lehetőségek a tanórákon

A tanórákhoz az iskola minden technikai lehetőséget tud biztosítani. Ami a legfontosabb, minden nyelvtanár számára rendelkezésre áll magnetofon vagy CD lejátszó, iskolai szinten pedig biztosított a projektor, írásvetítő, fénymásoló használata. Számítógéphez és nyomtatóhoz is mindenki hozzáfér. Számítógépes laborban nyelvi órát nem szoktak tartani, de egyes tanárok beiktattak már angolórai Internetes foglalkozásokat, amihez a tanár tudatosan gyűjtött arra alkalmas webhelyeket. Ez alkalmanként javítja a tanulók motivációs bázisát és megerősíti az angoltanulás szükségességét.

Az iskolai könyvtár rendelkezik a tanításhoz és vizsgákhoz elegendő mennyiségű egy- illetve kétnyelvű szótárral, az alapvető tankönyvek és nyelvtankönyvek mintapéldányaival, sőt angol nyelvű könnyített olvasmányokkal is. Az érettségi újszerű követelménye: az értő/funkcionális olvasás azonban megkívánja a könyvtár eme részlegének a bővítését. A tanulók kölcsönözhetik ezeket a kiadványokat, ezért ez elsőrendűen fontos. A tanárok egyénileg már rengeteget áldoztak angol könyvekre, közös erőből saját költségükön beszereztek elengedhetetlenül szükséges olvasnivalót, szakanyagokat, melyeket beadtak a könyvtárrendszerbe, hogy fokozzák az iskolai angoltanítás hatékonyságát.

Nyelvtanítási folyóirat az iskolába nem jár. Ajánlom a NYELV*INFO-t, a magyarországi nyelvtanárok lapját, mely mindegyik nyelvből hozza az újdonságokat, bemutat könyveket, propagál modern eljárásokat a nyelvtanításban. Amennyiben az angoltanárok csatlakoznának az IATEFL-H-hoz, az angol nyelvtanári egyesülethez, akkor szintén hozzájuthatnának időszaki kiadványokhoz.

Az iskola a tankönyvekkel való ellátást elsősorban az Oxford University Press magyarországi képviselőjének a segítségével oldja meg. Helyet biztosítanak továbbképző tanfolyamaik számára, és így az iskola több alkalommal kaphat ingyenes tankönyvcsomagot a könyvtár számára.

4.3 Az angol nyelvoktatás eredményessége

Külső eredményességvizsgálatra az utóbbi két-három évben nem került sor. A diákok között „házi vizsga” néven nevezett belső eredményességvizsgálatot mindig az első idegen nyelv tanulásának a 11. évfolyamán tartják. A vizsga két részből áll: írásbeli és szóbeli. Az írásbeli az adott év anyagát öleli fel, a szóbeli az érettségi témakörökből válogat. Akinek az előző években erre az időpontra már meglett a nyelvvizsgálója, az ötöst kapott. Eredmények:

Tanév	Osztály	1.csoport	2.csoport
2004-2005	11. B	4,00	4,75
2004-2005	11.C	4,08	
2004-2005	11.D	4,36	
2005-2006	11.B	4,60	
2005-2006	11.C	4,53	
Átlag:	11. osztályok	4,38	

A tanárok jól választották meg a házi vizsga időpontját, mikor azt a 11. évfolyam második félévére tették. Reális a tananyag-kijelölés. Az eredmények is azok: a számokon is látszik a belefektetett munka, viszont az is világos, hogy még dolgozni kell a jobb eredményért.

Az érettségi eredmények

Az új érettségi eredmények kiolvashatók részben a statisztikából, részben az érettségi jegyzőkönyvekből. Ez utóbbiak közül azonban nem mindegyik tért ki az angol érettségi szöveges elemzésére. Példát a középszintű vizsgára vonatkozóan a 12.C jegyzőkönyvből hozok: „Az írásbeli és szóbeli teljesítmények hasonló színvonalúak voltak. Mindkét vizsgarész jól tükrözi, hogy a tanárok kommunikatív központú oktatást valósítanak meg. A jelöltek szókincsük és nyelvtani ismereteik függvényében képesek voltak részt venni a társalgásban. A tanár mondatait csaknem mindig megértették, reagáltak rá. A kis beszélgetések hangneme harmonikus tanár – diák viszonyt sejtetett.” (2006. június) A 12.D osztályban 4 jelölt szóbeli feleletét dicsérettel jutalmazták.

A kétszintű érettségi bevezetése előtt a nyelvvizsgák száma volt az egyik olyan tényező, mely jól tükrözte az eredményeket. A nyelvvizsgát a diákok független bizottság előtt tették le. A statisztika a következőket mutatja az angol és az összes többi nyelv arányában (beleértve a németet és 2004-től a franciát is): Megtekinthető a Mellékletekben:

3. sz. *Az angol nyelvi érettségik létszámadatai és eredményei* címmel.

Idegen nyelvi érettségik 2002-2005 között, kiemelten az angoloktatás vonatkozásában:

2005-től kezdve már életbelépett az új érettségi rendszer, s az átmeneti időszakban előrehozott érettségi vizsgát lehetett letenni a nyelvvizsga-bizonyítvány alapján.

Lásd a 3. sz. Mellékletben: Előrehozott nyelvi érettségi nyelvvizsga-bizonyítvány alapján

A diákok teljes mértékben bevetették magukat a nyelvvizsgákba: nemcsak a tavaszi szakaszban próbálkoztak, hanem az őszi is, sőt növekvő létszámmal.

2006. május-júniusában az idegen nyelvi érettségi vizsgát tett tanulók megoszlása az egyes osztályok szerint:

Előrehozott kétszintű szintű érettségi					
	A	B	C	D	Összesen:
Angol nyelv	9	20	17	11	57
Német nyelv	24	6	12	12	54
Összesen:	33	26	29	23	111

A számokban megmutatkozó különbségek elsősorban az osztályok profilját tükrözik: az **A** és **B** osztály 6 évfolyamos gimnázium (az **A** németes, a **B** angolos), a **C** osztály emelt szintű matematika és általános, a **D** osztály emelt szintű német és általános tantervű. A németes **A** osztályból többen érettségiztek második idegen nyelvből, mint az angolos **B** osztályból. A **C** osztályból nagyon szép

arányban választották az idegen nyelveket érettségi tantárgyként, a **D** osztályból már szerényebb mértékben.

Az érettségi vizsgák eredményei tanévenként és osztályonként angol nyelvből, összehasonlítva az összes többi tantárgy eredményével megtekinthető a Mellékletekben:

3. sz. *Az angol nyelvi érettségik létszámadatai és eredményei* címmel.

2002 **A+B** osztály = hat évfolyamos, átlaga: 4,34. **C** osztály négy évfolyamos, átlaga: 4,01.

2003 **A+B** osztály = hat évfolyamos, átlaga: 4,16. **C** osztály négy évfolyamos, átlaga: 4,14.

2004 **A+B** osztály = hat évfolyamos, átlaga: 4,40. **C+D** osztály négy évfolyamos, átlaga: 3,91.

2005 **A+B** osztály = hat évfolyamos, átlaga: 4,33. **C+D** osztály négy évfolyamos, átlaga: 4,12.

A hat évfolyamos osztályok nyelvi osztályzatai mind a négy évjáratban jobbak, mint a négy osztályos gimnáziumi tanulókéi. Ez azzal magyarázható, hogy az általános iskolákból jövő tanulók itt a gimnáziumban már 13 éves koruktól alapos képzést kapnak, míg a négy évfolyamos gimnáziumi tanulók csak 15 éves koruktól kezdve lépnek be ebbe a rendszerbe.

2003. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,65	4,96	4,47	4,18	4,64
Összes tantárgy	4,13	4,19	4,14	3,48	4,03

2004. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,74	4,84	4,06	-	4,61
Összes tantárgy	4,26	4,43	4,01	3,19	4,01

2004. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,74	4,84	4,06	-	4,61
Összes tantárgy	4,26	4,43	4,01	3,19	4,01

2005. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,68	4,93	4,56	4,69	4,75
Összes tantárgy	4,19	4,47	3,99	4,23	4,23

Megállapítható, hogy siker kíséri az angol és német nyelv oktatását ugyanabban az osztályban, mert két rokon nyelvről van szó. A legjobb eredményt folyamatosan a **B** osztály hozza. Ez a nyelvi jellegből következik. A hat évfolyamos osztályok átlaga mindig felülmúlja a négy évfolyamosét. Ez

természetes, mert őket hat éven át tanítják az iskola saját tanárai. A négy évfolyamosok több iskolából jönnek össze és beletelik egy év a tudásbeli különbségek kiegyenlítésébe. Az iskolai átlag angol nyelvből 2005-ben lett a legmagasabb, ami az új rendszerre való áttérésnek a következménye. Erős figyelem fordult a nyelvtanulás felé, és a nyelvvizsga- eredmények beszámítása, valamint az előrehozott érettségi vizsgák rendszere nagy motiváló hatást fejtett ki.

A 2005 és 2006 május-júniusában letett érettségi vizsgák eredményei:

2005. máj-jún.		A	B	C	D	Iskolai	
Letett érettségi vizsga	Szint	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Db	átlag
Angol	Közép	3,50	4,00	4,00	4,00	18	3,89
	Emelt	5,00				1	5,00
	Előrehozott E	5,00	5,00	5,00	5,00	61	5,00

2006. máj-jún.		A	B	C	D	Iskolai	
Letett érettségi vizsga	Szint	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Db	átlag
Angol	Közép	3,78	3,57	3,56	4,17	37	3,81
	Emelt	5,00	4,00	2,50	5,00	7	3,86
	Előrehozott E	5,00	5,00	5,00	5,00	57	5,00

A letett érettségi vizsgafajták darabszáma is érdekes dolgot árul el. Óriási a törekvés arra, hogy a jelöltek igénybe vegyék az előrehozott érettségi előnyeiket. Ezzel megfelelnek annak a követelménynek, hogy egy idegen nyelvből kötelező vizsgát kell tenni. Ugyanakkor felszabadítanak maguknak bizonyos mennyiségű időt arra, hogy a felvételi tárgyukkal vagy egy másikkal többet foglalkozzanak. Az emelt szintű érettségi minősítésre azoknak van szüksége, akik angol nyelvből kívánnak a bölcsészettudományi karra menni, vagy más nyelvigényes pályára törekveszenek. Ezek aránya kevés szokott lenni. Alaposan meg kell tárgyalni a tanulókkal, hogy ki az, aki alkalmasnak tartja magát (még nem vagy már igen) az emelt szint letételére. Ez nagy nevelési feladat is, mert néha a diákok hirtelen, az utolsó pillanatban gondolják meg magukat, figyelmen kívül hagyva a tanár józan tanácsait. Ugyanakkor ilyen helyzetekben, akár két tanuló gyenge felelete esetén is hamar lehanyaglik az átlag eredmény.

A munkaközösség rendszeresen gyűjti a lejárt érettségi tesztek, rendszerezi azokat és minden angoltanárnak hozzáférhetővé teszi. Ezzel hatékonyan segítik a középszinten vizsgázókat.

Az Árpád Gimnáziumban a felsőfokú továbbtanulásra felvételt nyert tanulók száma meghaladja a 80%-ot. Arra vonatkozóan azonban nincs adat, hogy hányan felvételiztek sikeresen angol nyelvből.

A nyelvi versenyek között megkülönböztetjük az országos, megyei vagy helyi versenyeket. A 16-18 éves középiskolások az OKTV-n és a 12-14 éves általános iskolások vagy a hat évfolyamos gimnazisták az OÁTV-n vehetnek részt. Az országos versenyek követelményszintje rendszerint magasabb a tantervi előírásoknál. Eredmények: az elmúlt öt évben egy tanuló ért el 2. helyezést az OKTV döntőjében, 6 tanuló pedig bekerült az OÁTV megyei fordulójába. A városi angolversenyen, mely az általános iskolai korosztálynak szól, minden évben lett 1-5. helyezett az iskolából, összesen mintegy 11 fő. Ezek átlagos versenyeredmények. Jó, hogy zömmel a fiatalabbak vannak képviselve bennük, mert amikor elérik a 16 éves kort, már nagyobb bátorságuk lesz. Ugyanakkor azonban ajánlom azt is, hogy nézzenek körül az Internetes angolversenyek között (Nemzeti Tankönyvkiadó), mert az bizonyára felkelti a gimnazisták érdeklődését. Dicséretes dolognak tartom, hogy az Árpád Gimnázium fennállásának 60. évfordulója alkalmából angolversenyt hirdet a 7-12. évfolyamok tanulói számára a városban. A téma: projekt-készítés a saját iskola jelenéről, múltjáról és jövőjéről – nevelési szempontból is jelentős.

Tanórán kívüli angol nyelvi műsorok összeállítása, faliújság-készítés, stb. nem jellemzője az iskolai angoloktatásnak, mert az a maga nemében eleve sokféle változatot takar, tehát a diák minden szinten megkapja, amire szüksége van. Sőt igény szerint minden évben szerveznek angliai vagy skóciai utazást az Oxford Kiadó és a Challenge Utazási Iroda segítségével. Bár angol vonalon hivatalos testvériskolájuk nincs, de rendszeres résztvevői a négy évenként megrendezésre kerülő „Nemzetközi Diákhétnek”, melynek keretében 2006-ban az iskolából diákok és tanárok utaztak ki az Amerikai Egyesült Államok Cincinnati városába, ahol a „Nativity School” vendégei voltak.

4.4 Az óralátogatás tapasztalatai

A németet első idegen nyelvként tanuló 11. osztályban látogattam angol órát. A tanárnő jól megtervezett órát tartott. Ügyesen foglalkoztatta a tanulókat. Váltogatta a munkaformákat (egyéni, páros, csoportos). Szem előtt tartotta a készségek fejlesztését, bár a hangsúly a feltételes mondatok gyakorlására esett, melyeket élő szituációkba helyezett. A tanulók aktívan részt vettek a munkában. Kettő-háromnak nehezebben ment, de az összkép jó benyomást keltett. A szünetben feltett kérdésekre úgy válaszoltak, hogy németből ők ezt jobban tudják, hisz azt régebb óta és nagyobb óraszámokban tanulják.

Úgy vélem, hogy az angol és német szakos tanárok együttműködésével ki lehetne alakítani egy olyan szempontsört, mely találó példákat hozna fel a másik nyelvből is az adott célnyelvi egység megvilágítására. (Az eddigi gyakorlat is azt mutatta, hogy könnyebb angolórán a szenvedő szerkezetet tanítani, ha már előtte németből megismerkedtek vele.)

A diákok éppen úgy, mint a szülők, be voltak vonva a *minőségbiztosítási akciók*ba: kitöltöttek egy olyan kérdőívet, melyben az egyetlen konkrét szaktárgyra irányuló kérdés éppen az iskolai nyelvoktatást célozta meg, mivel 2003-ban ezen a téren jelentkeztek problémák. „Megfelelőnek tartom a tanórai nyelvoktatást” – szölte a felhívás a véleménynyilvánításra, a szülői példányon pedig: „Megfelelőnek tartom az idegen nyelvek oktatását.” A 2003-2004-es tanévben ez a mutató 3,78 volt. A 2006-os mérés eredménye határozott javulást mutat: 3,91. Így tükröződik az általunk vizsgált időszak ezekben az adatokban is. Természetesen azt is mutatja, hogy még mindig van tennivaló. Mindenesetre a mi tájékozódásunk szempontjából jó, hogy éppen egy angoltanár foglalkozik a minőségbiztosítás kérdéseivel.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

- Az igazgató úr átlátja a nyelvoktatás problémáit is. Helyes pontokon ragadja meg a nyelvoktatási struktúrákat ahhoz, hogy mindig lehessen egy lépést előre tenni. Jó a kapcsolata a nyelvi munkaközösséggel.
- A nyelvtanárok kiállták a próbát az új, kétszintű érettségi bevezetésének a kezdő szakaszában. Ehhez hozzásegítették őket az utóbbi években végzett egyetemi tanulmányaikon kívül az érettségire felkészítő tanfolyamok is. Nyelvtanári funkciójuk kiteljesedett: középszinten vizsgáztatók is az új típusú szóbeli vizsgán, a központi írásbeli dolgozatoknak pedig javítói, emellett megnőtt tanácsadó szerepük.
- A tanulóközösség szintjén a nyelvtanulás eredményei szemmel láthatók lettek a jó osztályzatokban. Ezt a pozíciót érdemes lenne megtartani az elkövetkezendő években is.

6. JAVASLATOK

A tanárokkal folytatott beszélgetésünkben teret adtam „három kívánság” megnevezésének, aminek a teljesülése előre vihetné az angolnyelvoktatást az iskolában. Lényegileg ezeket nyújthatom át most a 21. sz. modern „tündérének”:

- Az érettségi követelmények teljesítéséhez célszerű fokozni az olvasott és hallott szöveg értésének a képességét. Ezt előmozdítaná, ha a könyvtár számára be tudnának még szerezni ilyen jellegű olvasmányokat, hangosított tananyagokat.

- A jelenlegi rendszerben a 11. évfolyamon a tanulók különböző szintű tudással lépnek be az egyes csoportokba, s a nivellálás nagyon sok időt vesz el, lelassítja a haladás ütemét. Azonkívül a diákok motiváltsága is más és más forrásból fakad. Érdemes lenne az új csoport választása előtt felmérni a tanulók tárgyi tudását, motiváltságuk rugóit és nyelvtanulási céljaikat. Lényegileg az iskolavezetés is hasonló értelemben kívánja a csoportokat átszervezni.
E mellett ajánlom a differenciált oktatás módszereinek a tanulmányozását.
- A német nyelvet tanulók angoltól, mint második idegen nyelvből igen szép eredményeket hoztak. Ajánlom, hogy az angoltanárok nézzenek utána a szakirodalomban, hogyan lehet ezeket a teljesítményeket megőrizni, esetleg tovább fokozni. Magam részéről az összehasonlító/összevető módszer **gyakorlati** alkalmazását javaslom a nyelvtani fogalomkörök és kisebb mértékben a nyelvrokonságot felmutató szókincs terén. (Forrás: Tápainé Balla Ágnes, Szegedi Egyetem, Institute of English and American Studies, Szeged, Egyetem u. 2.)

7. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

Kimutatás az angoltanárok végzettségéről és továbbképzéseken való részvételükről:

	Angol szak Egyetem, év	Angol szak Főiskola, év	Kétszintű érettségi tanf.	Másik szak	Egyéb
1		ELTE TFK 1997			GYES
2	PTE (jelenleg)	EKTF 1997	2004	Szociál-pedagógia	GYES
3	PTE 1998			Történelem PTE 1994	OxfordUP 2006
4	ELTE BTK 2001		2004	Magyar-orosz Ho Si Minh 1986; Magyar ELTE BTK 1990	Érettségi elnöki tanf.
5	PPKE (jelenleg)	BDF 2000	2005	Biológia 1993 ELTE TTK	
6	PPKE (jelenleg)	EKTF 1991		Orosz EKTF 1991	
7	PPKE (jelenleg)	ELTE TFK 1998	2004	Történelem, orosz PTE 1989	
8		ELTE TFK 1998		Orosz, néprajz Juhász Gy.TFK 1991	helyettesít
9	Veszprémi Egy. 2006				helyettesít

2. sz. melléklet

Az angol nyelvet tanulók létszáma évfolyamonként (és az A, B, C D osztályokban, néhány esetben egy-egy csoport két osztályból összevonva áll össze) és nyelvoktatási típusonként
2005-2006 tanév Tanulói összlétszám: 633

	Évfolyam	12	11	10	9	8	7	Össze- sen
1	1. idegen nyelv	A-, B9 C7 D6	A-, B10 C19 D-,	A- B16 C20 D18+C5	A- B17+14 C16 D16	A- B15+15	A-, B15+15	233
2	2. idegen nyelv	A8+11 B-, C12 D13	A11+17 B-, C7 D15+15	A16+16 B-, C9 D17	A14+15 B-, C19 D18			233
3	Fakultáció	A9 B-, C-, D7	AB9+2 B C+D8+15					50
4	Szinten tartó	B-,	B15	B17				32
	Összesen	82	143	134	129	30	30	548
5	Emelt (heti 5 órás)	-	-					
6	Érettségi előkészítő, közép szintű	A+C+ D 18						18
7	Érettségi előkészítő, emelt szintű							-
8	Szakkör	-		C+D13		B12	B15	40
9	Felzárkóztatás	-			C+D13			13
10	Összesítés	100	143	147	142	42	45	619

Összehasonlítás végezt megtekinthetők a 2006-2007 tanév adatai Tanulói összlétszám: 629

	Évfolyam	12	11	10	9	8	7	Össze- sen
1	1. idegen nyelv	A11+17 B10 C18 D-	A- B16 C20 D16+C4	A- B16+15 C15, D16	A- B14+15 C13+12 D- E13 Alap	A- B15+15	A11+11	293

2	2.id. ny.	-, B-, C6 D15+15	A16+16, B-, C8 D19	A14+15 B-, C20 D18	A13+15 B-, C8 D18+10			226
3	Fakultáció	AB10+1, CD6+14	A16+B2, C+D11+9					69
4	Szinten tartó	B6	B16					22
5	Emelt (heti 5 órás)				E17			17
	Összesen	129	169	129	148	30	22	627
6	Érettségi előkészítő, közép szintű	A+C=7 B-, D10						17
7	Érettségi előkészítő, emelt szintű			B10+C1				11
8	Szakkör	-		B6 C10		B11		27
9	Felzárkóztatás	-		D4				4
10	Összesítés	146	169	160	148	41	22	686

3. sz. Az angol nyelvi érettségik létszámadatai és eredményei

Idegen nyelvi érettségik 2002-2005 között, kiemelten az angoloktatás vonatkozásában:

	2002. máj-jún.	2003. máj-jún.	2004. máj-jún.	2005. máj-jún.
Angol nyelv	35	29	34	61
Összes nyelv	69	55	70	105

2005-től kezdve már életbelépett az új érettségi rendszer, s az átmeneti időszakban előrehozott érettségi vizsgát lehetett letenni a nyelvvizsga-bizonyítvány alapján.

Előrehozott nyelvi érettségi nyelvvizsga-bizonyítvány alapján:			
	2005. tavasz	2005. ősz	Összesen
Angol nyelv	49	57	106
Német nyelv	51	64	115
Összesen:			221

2006. május-júniusában az érettségiző diákok létszámadatai osztályok szerinti taglalásban:

Az érettségi vizsgák eredményei tanévenként és osztályonként angol nyelvből, összehasonlítva az összes tantárgy eredményével:

2002. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,74	4,84	4,06	-	4,61
Összes tantárgy	4,26	4,43	4,01	3,19	4,01

Megjegyzés: **A+B** osztály = hat évfolyamos együtt: 4,34, **C** osztály négy évfolyamos 4,01

2003. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,65	4,96	4,47	4,18	4,64
Összes tantárgy	4,13	4,19	4,14	3,48	4,03

Megjegyzés: **A+B** osztály = hat évfolyamos együtt: 4,16, **C** osztály négy évfolyamos 4,14

2004. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,74	4,84	4,06	-	4,61
Összes tantárgy	4,26	4,43	4,01	3,19	4,01

Megjegyzés: **A+B** osztály = hat évfolyamos együtt: 4,40, **C+D** osztály négy évfolyamos, átlag: 3,91

2005. máj-jún.	A	B	C	D	Iskolai átlag
Angol nyelv	4,68	4,93	4,56	4,69	4,75
Összes tantárgy	4,19	4,47	3,99	4,23	4,23

Megjegyzés: **A+B** osztály = hat évfolyamos együtt: 4,33, **C+D** osztály négy évfolyamos, átlag: 4,12

Budapest, 2007. február 12.

Ábrahám Károlyné

Közoktatási szakértő és vizsgáztató